

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם פֶּסַח אִוֵּר
כָּל מוֹם רָע לֹא תִבְחָנוּ
לִי אֱלֹהֶיךָ: דְּבָרִים טוֹ כֹּא

הגהות הב"ח

(א) גמ' זכור ינבה ולימא
ליה: (ב) במשנה אכל לא מן
העור:

מוספה רע"י

לִאֲפֹקֵי מִדְּרֵבֵי יוֹסֵף. דְּמַתְּנִי: בְּמָקוֹם
לְבָדוּ מִתִּירֵי: כְּגוֹן מֶלֶךְ. הוּא אוֹתוֹ חֲסִי
בְּחַמְמִיָּה. כְּלוּמָר אֲפִי עִמִּי הָאֶרֶץ הַשֵּׁנִי
לְהִתְקַרֵּב יֵי: דְּמַסְכְּרִי לָהּ. טַעֲמִי הֵלֵךְ
יִלְמַד אֶת הַשֵּׁנִים: מִהוּ דִּסְמֵא. הָא
קִימָא לֵן בְּמַסְכַּת גִּטִּין (דף סו.) רִבִּי
יוֹסֵף יִנְיֻקָּא עִמּוֹ וּפְתִיחֵי הַלֵּכְתָּא
כְּוֹחִיָּה: יִנְיֻקָּא. טַעֲמָא. שְׂהִיָּה מִצִּילָא
טַעַם לְדִבְרֵיו כֹּל שַׁעֲ: תַּפְשׁוּט
מֵהָא. דְּלֹאֲמַר רַב חֲנִנְאֵל מִשְׁמִיָּה דְּרַב
אֵין הֵלְכָה כִּי יוֹסֵף תַּפְשׁוּט דְּהָךְ
קִמְיָמָא דְּלֹאֲמַר רַב יְהוּדָה לְעִיל (וְ: סָפֵק
מִשְׁמִיָּה דְּרַב סָפֵק מִשְׁמִיָּה דְּשִׁמְוֵאל
ג' מִתְּחִילִין אֶת הַבְּכוֹר תַּפְשׁוּט מִשְׁמִיָּה
דְּשִׁמְוֵאל אֵיתֵמַר דְּלִי מִשְׁמִיָּה דְּרַב
תַּרְחִי לָמָּה לֵּךְ לְיִמְיָמַר לְרַב תַּרְחִי
וְיִמְיָי דְּשִׁלְשָׁה מִתְּחִילִין אֶת הַבְּכוֹר וְאֵין
הֵלְכָה כִּי יוֹסֵף: בְּתַנְי' הַשּׁוֹחֵט
אֶת הַבְּכוֹר. וּמִכֹּר מִבְּשָׂרוֹ: וְנֹדַע
שֶׁאֵלָּה הַרְאָהוּ. לְחַסֵּס: מִה שֶׁאָּכְלוּ.
הַלּוֹקִּים אָכְלוּ: וַיַּחְזִיר לָהֶם הַדְּמִיס.
מִשּׁוּם קָסַם דְּלִאֲסוּר יֵי סָפֵק הוּי:
הַבְּשָׂר יִקְבֹּר. דְּבָכוֹר תַּם אֲסוּר
הַבְּשָׂרָה: מִכְּרֹחוֹ. הַלּוֹקִּים לְעֹבְדֵי
כּוֹכָבִים הוֹאִיל וְלֹא גָרַם לָהּ אִסּוּרָא
יִשְׁלַמּוּ לוֹ דְּמֵי בָשָׂר טְרִיפָה בּוֹזֵל וְהוּא
יַחְזִיר לָהֶם הַמוֹתֵר: גְּמ' קָלָה.
מוֹאסַּת כְּמוֹ וְאִקְוִן בֶּס (וִיקָרָא כ:)
יַחְזִיר לָהֶם כֹּל הַדְּמִיס. דְּכֹל מִה
שֶׁאָּכְלוּ אִינוּ נִהְגָּה לָהֶם שַׁעֲשֻׁעַ שְׂנוּעַ
לָהֶם: יִנְכֵּה. וְהוּא יִטּוֹל יֵי קָלָת יֵי
לָהֶם: מִשְׁמִיָּה: וְיִמְאָה יֵי. יִשְׂרָאֵל לִכְחַן
שִׁמְכֵר מִה אִפְסַדְתָּן הֵלֵךְ אִם הִיָּה
הַבְּשָׂר בִּידֶךָ הִיָּה טַעוֹן קְבוּרָה שְׂהִי
תַּם שַׁחֲטָמוּ: כְּגוֹן דּוֹבִין יֵי. כֹּהֵן
הַשּׁוֹחֵט מִקּוֹם הַמּוֹס לְיִשְׂרָאֵל: דְּאִמַּר
יֵי. כֹּהֵן אִם הִיָּה בִּידֵי הוּא מַחְזִינָא
לֵיה כְּמוֹ שְׂהוּא שַׁחֲטוּ: כִּי יְהוּדָה.
דְּאִמְרִין בְּפִרְקָא עַד כִּמָּה (עִיל כה.)
הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּכוֹר וְאִחֵר כֶּךָ הִרְאָה
אֶת מוֹתוֹ רִבִּי יְהוּדָה מִתִּיר: עֵלְמִיס.
אִמְאִי יִטּוֹל קָלָת לִימָא יֵי לִיָּה מוֹכֵר
לְלוֹקָא אִי לֹא דִלְכַּלְתְּנָהוּ הוּא מִתְקַנְנָא
לָהּ: יֵין נֶסֶךְ. אִמְאִי יִטּוֹל קָלָת.
[וּמַשְׁיִין] כְּגוֹן דִּלָּא זָצִין לִיָּה יֵין נֶסֶךְ
גּוֹפִיָּה אֵלֶּא עִירְצוּ עַם יֵין כֶּשֶׁר וּמִכֵּרֵן
יֵי לִימָא לִיָּה אִי הִרְדֵּיתִיָּה נִיְהִילִי הוּא
מוֹצִינְנָא לִיָּה לְעֹבְדֵי כּוֹכָבִים חוֹךְ
מִדְּמֵי יֵין נֶסֶךְ שָׂר:

הדרו על כל פסולי המוקדשין

על אלו מומין. **הסחוס.** תנן.
האחן שקורין טנדרין: **אכל לא**
מן העור. דהדר צריא ולא הוי מומא.
ואאי עור היינו אליה רכה של אחן:
פגימה אינה בלא חסרון אכל קדק
משמע נמי בלא חסרון: **נפרת.**
כשממשמעין בה: **גב' ואמאי פסח**
ועור כסי. ששחוט בכור עליהן
ומידי אחרינא לא דכתיב וכי יהיה
בו מום פסח ועור וסמך ליה בשערין
תאכלנו דהיינו בלא הקרבה: ומשני
כסי נמי כי יהיה בו מום. דמשמע
נמי מומין אחריני: **ובטל נמי ממלאכה.**
בגון פסח בטל המיילין ועור בטל
מדרשיה: **אלמה תן העיבור.** אונא.
הוי מום הא אינה בטיילה משמיעה:
ריצויא היא. דכתיב כל ולא דרשין
ליה בכלל ופרט: **אי הכי.** דריצויא
הוא מומין שבתר נשחוט נמי
עליהו: **חוטין.** יינצט"ס. **חילונות.**
שנמצא הפה: **שנפגמו.** שחסרו

כל פסולי המוקדשין פרק חמישי בכורות

וְחֶכֶם. הֵאָּ יֵשׁ חֶכֶם הוּא
מְלֵל דְּהֵי תֵּי כָּל דְּהוּ.
וְעַמִּי הָאָרֶץ הַיָּאֵךְ רְאוּיָן
נְדָרִים וְסֻבְרִי וְאוֹמוֹ חֶכֶם

לאפוקי מדרבי יוסי שלשה⁶ מפירין את הגדר
במקום שאין חכם לאפוקי מדרבי יהודה
דתינא הפרת גדרים בג' ר' יהודה אומר אחד
מהם חכם במקום שאין חכם כגון מאן אמר
רב נחמן כגון אנא ר' יהודה אומר אחד מהן
חכם מכלל דהנך כל דהו אמר רבינא⁷
דמסתברי ליה וסבר: רבי יוסי אומר אפילו
יש שם כ"ג כו': אמר רב חננאל אמר רב
אין הלכה כרבי יוסי פשיטא⁸ יחיד ורבים
הלכה כרבים מהו דתימא⁹ נמוקו עמו קמ"ל
תפשוט מהא דהך קמייטא משמיה דשמואל
איתמר דאי משמיה דרב תרתי למה לי¹⁰ חדא
מכלל דחבירתה איתמר: מתני' *השוחט
את הבכור¹¹ ונודע שלא הראהו מה שאכלו
אכלו ויחזיר להם¹² הדמים ומה שלא אכלו
הבשר יקבר ויחזיר¹³ את הדמים וכן *השוחט
את הפרה ומכרה ונודע שהיא טרפה מה
שאכלו אכלו ומה שלא אכלו הם יחזירו לו
את הבשר והוא יחזיר להם את הדמים
מכרוהו לעובד כוכבים או הטילוהו לכלבים
ישלמו¹⁴ דמי טרפה: גמ' ת"ר המוכר בשר
לחבירו ונמצא בשר בכור פירות ונמצא
טבלים יין ונמצא יין נסך מה שאכלו אכלו
ויחזיר להם את הדמים ר' שמעון בן אלעזר
אומר דברים שהנפש קצה בהן יחזיר להן את
הדמים ושאין הנפש קצה בהם ינכה להם
את הדמים ואלו הן דברים שהנפש קצה בהן
גבילות וטריפות שקצים ורמשים ואלו הן
דברים שאין הנפש קצה בהן בכורות טבלים
ויין נסך בכור¹⁵ ו¹⁶ ולימא ליה מאי אפסדתך
לא צריכא כגון דזבין ליה ממקום מומא דא"ל
אי לאו¹⁷ דאכלת הוה מחזינא ליה ושרי
ניחליה¹⁸ כרבי יהודה טבלים הוה מתקינא
להו ואכלנא להו יין נסך על ידי תערובת
וכרשב"ג¹⁹ דתנן יין נסך שנפל לבור כולו
אסור בהנאה רבן שמעון בן גמליאל אומר
ימכר כולו לעובדי כוכבים חוץ מרמי יין²⁰ שבו:

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

על אלו מומין שוחטין את הבכור יפגמה
 אונו מן^ט החסחוס אבל לא^(ג) ^(ז) העור
 נסדקה אעפ"י שלא חסרה ניקבה מלא
 כרשינה או שיבשה איזהו^(ח) יבשה כל שתנקב
 ואינה מוציאה טיפת דם ר' יוסי בן המשולם
 אומר יבשה שתהא נפרכת: גמ' אמאי
 פסח ועור כתיב כתיב נמי כי יהיה בו מום
 ואימא כי יהיה בו מום כלל פסח או עור פרט
 כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט פסח
 ועור אין מידי אחריו לא כל מום רע חזר
 וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין
 הפרט מה הפרט מפורש מומין שבגלוי ואינן
 חוזרין אף כל מומין שבגלוי ואינן חוזרין
 ואימא מה הפרט מפורש מומין שבגלוי
^(ט) ובוטל ממלאכתו ואינו חוזר אף כל מומין

פרק חמישי בכורות לז.

מפירין את הנדר. לישנא דקרא נקט אכל גבי חכם שייך לשון התרה וכן בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עז). גבי צמח קול דקאמר ועשיו ששנעמי מי מפר לי: **רבי יהודה** אומר אחד מהם חכם מכלל דהנך כל דהו אמר רבינא דמסברי להו וסברי. כ"כ ברוב הספרים יש ספרים דגריס בגון מאן אמר ר' נחמן בגון אלף י"א משמע ממון לשון הקונט' שכן גריס וקשה היכי פריך עלה מכלל דהנך כל דהו אימא י"א לא אלא שפוטוס מדרב נחמן וא"ת לאידך גירסא נמי מנא ליה כל דהו דלמא מכלל דהנך שפוטוס ממומחה אכל כל דהו לא י"א דפשיטא ליה דחכם דר' יהודה לאו כחכם דלעיל לאיירי במומחה דאפי' רבי יהודה מודה דיחיד מומחה מתיר את הנדר י"א וכאן דלא איירי במומחה מה שיעור י"א נותן לאינן ומיחא קשה דא"כ מנא ליה דלמי לאפוקי מדרבי יהודה כיון דלמי יהודה לא איירי במומחה דלמי רבי חייל בר אריה י"א מודה דצעינן אחד מהם כחכם דר' יהודה ודוחק לומר דג' מפירין את הנדר משמע ליה שלשמן שוין: **ויין נכד**. אע"ג דצפ' ג' דהוריות (דף יא.) קאמר דסתמו הוי אפיקורוס ציין נסך כמו צנציות מ"מ לא חשיב נשץ קלה צו ועוד להכא מ"מ מסתמו נשץ ידי תעוררות:

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

מִן הַחֲסוּכִים. לָשׁוֹן תּוֹךְ הוּא כּוּמוֹ
רֵאשִׁי כְּנָפִים ^ס וְהַחֲסוּכִין בְּפֶרֶק
יֵצֵד לִוְלִין (פֶּסַחִים פד.) ^ו וְיִצְלֵד הָאִחִין
וְיִמְרָגס חֲסוּכִים לְדוֹלֵנָה (עֲמֻס ^א);
מִזֶּה הִפְרַט מְפֹרָשׁ מוֹמִין שְׁבָנִיִּין
וְאִינִין חוּדוּרִין. כִּה"ג דְּרִישִׁין
פִּי"ק דְּקִדּוּשִׁין (דף כד:) גְּבִי שֵׁן וְעִין
אִ"ת וּמִ"ט לֹא הִיא הֵכָּה מוֹמָה כְּשֶׁנִּפְלָה
יֵינוּ כִּיּוֹן דְּחָשִׁיב מוֹס שְׁבָנִיִּין וְאִינוּ
חוּר לְקַמֵּן בְּפֶרֶק מוֹמִין אֲלֹ
כִּין (מד.) לֹא פִלְטִין יִעֲטֹלוּ שִׁינֵי
דָּם אֲלֵה מִשּׁוֹס מִרְאִית הָעֵין דְּלִינֹ
וְהֵה צוּרְעוּ שֶׁל אֲהָרִן מְכַלֵּל דְּבִנְהֻמָּה
שֶׁר וּפִי"ר גְּבִי אֲדָם לֹא מִיפְסֵל בְּשֵׁן
חֵד וְדוֹקָא בְּחוּטִין הַחִיּוֹנוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ
שֶׁנִּגְמְמוּ וּבְנִימִיּוֹת שֶׁנֶּעְקְרוּ יֵאָ
לְיִצִּי"ש בְּעֵמֶ"ק כְּדִפִּירָס כְּקוּטֶרֶס
אֲמַר בְּקִטּוֹן גְּבִי הִימֵל דְּהוּי מוֹס
כִּי יִעֲטֹלוּ שִׁינֵי לֹא יִיֵצֵד לְשָׁנִי גְּבִי
בְּצֵד דְּגִלִי קִרָּא אֲבָל הֵכָּה שֶׁכֶּךְ דִּרְךְ
הַשִּׁינִים נּוֹפְלוֹת מִמֶּתָּה זְקֻנָּה לֹא הִיא
עֵין פֶּסַח עוֹר וּמִיּהוּ לִרְיִךְ טַעַם
חֵד דְּהִי"ר עֵינֵינוּ מִתְמַת זְקֻנָּה וְאִ"ת
אִ"י שֶׁנָּה דִּהְכָּהוּ עַל אֹזְנוֹ וְחִרְשׁוֹ חָשִׁיב
וְהוֹס הֵס ^{יב} וְעֵצֵד יוֹאֵל לַחִירוֹת
הֵס מוֹס שְׁבָנִיִּין וְדִינוּ חוּר וְלִקְטֵן
פִּי"ק אֲלֹ מוֹמִין (דף כה:) טָנִן
רַשׁ שׁוּטָה (וּקְטֵן) פִּסְלוּלִין בְּצֵאֵם
בְּנֻמָּה יֵי" ^ס בְּצֵאֵם לֹא מִיפְסֵלִי אֲלֵה
שּׁוֹס דְּלִינֹ שׁוֹה צוּרְעוּ שֶׁל אֲהָרִן
דְּמִפְרָשׁ לְקַמֵּן יֵי" ^{יב} עֵין חִרְשׁ בִּינִי
דָּם לְחֵרֶם בִּינִי שִׁמִּים וְיֵ"ל דְּבִי עֵצֵד
לִי רַחֲמָנָה דְּדִבְרַךְ קַל חָשִׁיב מוֹס לֵאמֹר
לַחִירוֹת יֵי" שֶׁמִּתְחַרְשׁוֹ בִּינֹ:
נִעְמְרוּ

נפגמה אזנו מן החסחוס י'
הכי מומין שבסתר נמי
נגממו והפנימיות שנעקרו
נעקרו

עין משפט
נר מצוה

ז א מ"י פ"ג מהלכות
 נדרות הלכה ט ופס"ו
 מהלכות מביאה הלכה יט סג
 ע"ש ר"ח ופס"ו ע"ד ס'
 ש' סע"ף ז וטור ש"ע ח"מ
 ס' רלד סע"ף א:
נ ה מ"י פס"ו מהלכות
 מביאה הלכה יט טו"ש
 ח"מ ס' רלד ט"ז (וטו"ש)
 ע"ד ס' קיט סע"ף יא:
נ ו מ"י פס"ו מהלכות
 מביאה הלכה יט טו"ש
 ח"מ ס' קיט ע"ד ס' קלד
 סע"ף ז:
א ד מ"י פ"ו מהלכות נזיר
 מקדש הלכה ז טור י"ד
 ס' שט:

לעזי רעז"י

טגדרי"ן [טיגרו"ם].
סחוס.
ינצב"ש [ינציבי"ש]
חניכיים.
מונשיליר"ש
[מישיליר"ש]. שיניים
טוחנות.

רבינו גרשום

[illegible]

שיטה מקובצת

(א) ורבינו דמסבר לה
 שם: כדאמר ר' יוסי
 מסביר: (ב) ק"ל את הדשים:
 ויחידה להם את:
 שם: וישלמו לה רמי: (ג) בבר
 ונסבה ולימא: (ד) לא
 ופאחלתא הוה ר' ישרי ל'
 ויהלילת: (ה) לא שן תגור:
 שן שבלול ובשל מלאכתו
 שבלול ובשל:
 שן תחסוסו בלל אל מן
 שן שנגממו לו שן שנגממו:
 שן להצטרף דהא ליתמינו
 שם: (ו) דאדסור ספי רב
 שם: (ז) קצת בפרו כה
 שן ויהימין ומי' הוא
 שן קצת במהימ: (ח) אים
 שן שמשולט מתוך: (ט) אים
 שן דלמא גלגול כל דהו לא:
 שן ויבין דלא:
 שן שיעור ניתן לאיני:
 שן אבא מי' מרהל: (י) כנפים
 שן והסוחסין:
 שן ויהימי ויבש: (יא) חסר
 שן ורצא: (יב) כפי מוסק
 שן ורצא: (יג) ובראש נין
 שן קלמן וזין שחלקת:
 שן חלורו וזין שחלקת:

זין סדק: הפנימיות. מונש ליר"ש:
מוס

בסכין צרוקצו ולא חיסרו אלא

שְׂבָאֲמַלְעַה הַכֹּהֵן: שִׁנְפִּגְמוֹ. שְׁחָסְרוּ מַעֲט: שִׁנְגִּמְמוֹ. שְׁנֵי